

ΠΕΔ Θεσσαλίας

**Ανάθεση και Εκτέλεση
Δημοσίων Συμβάσεων Έργων**

**Εκτέλεση σύμβασης
(Παρουσίαση κυριότερων σημείων και όσων
διαφοροποιήθηκαν με το
Ν. 4412/2016 σε σχέση με το Ν. 3669/2008)**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΟΓΛΟΥ

Δρ Πολιτικός Μηχανικός

Δεκέμβριος 2017

Διοίκηση – Διαχείριση έργου

- Η Δ.Υ. όταν ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού, ιδίως σε ότι αφορά τις απαιτήσεις υπογραφής εγγράφων και στοιχείων.
- Για την παραλαβή των αφανών εργασιών και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων ορίζει επίσης τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων. Όταν για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι δυνατός ο ορισμός τριμελούς επιτροπής, η επιτροπή μπορεί να συγκροτηθεί από 2 υποχρεωτικά μέλη τεχνικούς υπαλλήλους και τον επιβλέποντα.
- Μετά την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές θα μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι - Μελετητές στην εκτέλεση αυτού.

Διοίκηση – Διαχείριση έργου

- Η Δ.Υ. κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου **συντάσσει και στέλνει στην Π.Α., κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις** για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του.
- Στις εκθέσεις περιλαμβάνεται **υποχρεωτικά** ενημέρωση σχετικά με την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης μελέτης, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και **εκτίμηση της Δ.Υ.** για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος αυτών, προκειμένου η Π.Α. να αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση του έργου ή τη μείωση του συμβατικού αντικειμένου και τη διάλυση της σύμβασης.

Υπερμερία κυρίου του έργου

- Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης.
- Η έγγραφη όχληση υποβάλλεται μετά την έναρξη της υπερμερίας του κυρίου του έργου, άλλως είναι πρόωρη και δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματα της.
- Η ως άνω έγγραφη όχληση πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον, τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την υπερμερία του κυρίου του έργου, το είδος των θετικών ζημιών των οποίων θα ζητηθεί η αποζημίωση και την ημερήσια αποζημίωση.
- Όχληση που δεν έχει το περιεχόμενο αυτό δεν επιφέρει έννομες συνέπειες.

Υπερημερία κυρίου του έργου

- Ως θετικές ζημιές αναγνωρίζονται, ιδίως, η δαπάνη εγκαταστάσεων, η εξυπηρέτηση εγγυητικών καλής εκτέλεσης, ασφάλισης έργου, φύλαξης εργοταξίου σταλίας του προβλεπόμενου από το οργανόγραμμα προσωπικού, μηχανημάτων, γενικών εξόδων (Γ.Ε.), καθώς και ενδεχόμενων τόκων προκαταβολής.
- Ιδιαίτερα για την αποζημίωση των Γ.Ε. λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των Γ.Ε. στο ποσοστό που αντιστοιχεί στο έργο, όπως προκύπτει από τους δημοσιευμένους ισολογισμούς των τελευταίων **5 ετών** και εφαρμόζεται επί της ημερήσιας αξίας του έργου χωρίς ΓΕ+ΟΕ, απρόβλεπτα, αναθεώρηση και ΦΠΑ.

Υπερημερία κυρίου του έργου

- Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής λογαριασμού, οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας.
- Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω των θετικών ζημιών από σταλίες μηχανικού εξοπλισμού και προσωπικού του αναδόχου βλέπε τις πρόσθετες προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 137 του Ν. 4412/2016.

Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου Εντολές Υπηρεσίας

- Σε επείγουσες περιπτώσεις, η εντολή της Δ.Υ. για τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις μπορεί να δίνεται και προφορικά στον τόπο των έργων.
- Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει σχετική καταχώρηση στο ημερολόγιο του έργου.
- Αν τη διαταγή αυτή δίνει ο επιβλέπων, οφείλει να ενημερώσει αμελλητί εγγράφως τη Δ.Υ., για την έκδοση κανονικής εντολής η οποία εκδίδεται εντός **3 εργασίμων ημερών** από την ανωτέρω έγγραφη ενημέρωση.
- Αν η εντολή αυτή διαφοροποιεί μερικά ή ολικά τις εντολές του επιβλέποντα, ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις εργασίες που έχει εκτελέσει, σύμφωνα με την εντολή της επίβλεψης μέχρι τη λήψη της εντολής της Δ.Υ.

Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου

Καθυστέρηση πληρωμών αποδοχών προσωπικού

- Αν ο ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που έχει προσλάβει και χρησιμοποιεί στο έργο, η Δ.Υ. μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε **15 ημέρες**.
- Αν ο ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η Δ.Υ. συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του αναδόχου και έναντι του λαβείν του.
- Μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι και των **3 τελευταίων μηνών** πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων.
- **Προϋπόθεση της πληρωμής** είναι να υπάρχει οφειλή του κυρίου του έργου εκ της κατασκευής του αποδεικνυόμενη ή όπως προκύπτει από υποβληθέντα ή συντασσόμενο εκ της Δ.Υ. λογαριασμό.

Διεύθυνση έργου από την πλευρά του αναδόχου

- Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου σε κάθε έργο καθορίζεται με απόφαση της Α.Α. ή του αναθέτοντος φορέα, στη διακήρυξη.
- Προκειμένου για έργα **προϋπολογισμού > 3.000.000 ευρώ**, η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε 3 τεχνικούς ανάλογων προσόντων και πείρας, από τους οποίους 1 τουλάχιστον πρέπει να είναι διπλωματούχος Α.Ε.Ι. και 1 τουλάχιστον πτυχιούχος Α.Τ.Ε.Ι..
- Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση, απαιτείται προσκόμιση στη Δ.Υ. **βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα**, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων.
- Η παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού αποτελεί **πειθαρχικό αδίκημα** για τον Ο.Φ., τα στελέχη και τους υπαλλήλους της, καθώς και για τους υπαλλήλους της Δ.Υ..

Υποχρεώσεις μελών αναδόχου κοινοπραξίας

Ορισμός εκπροσώπου

- Όλα τα μέλη της Κ/Ξ οφείλουν κατά την κατάρτιση και υπογραφή της σύμβασης να καταθέσουν συμβολαιογραφική πράξη διορισμού κοινού εκπροσώπου της Κ/Ξ και αναπληρωτή αυτού έναντι του κυρίου του έργου και των υπηρεσιών.
- Ο εκπρόσωπος και ο αναπληρωτής του πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο από τα μέλη της Κ/Ξ ή από τους νόμιμους εκπροσώπους των εταιριών που κοινοπρακτούν.
- Αντικατάσταση του εκπροσώπου ή του αναπληρωτή του ή και των δύο γίνεται μόνο από κοινού από όλα τα μέλη της Κ/Ξ με συμβολαιογραφική πράξη.
- Μόνο μετά την κοινοποίηση της πράξης αυτής και των δηλώσεων αποδοχής του διορισμού τους από τους διοριζόμενους παύει η εξουσία εκπροσώπησης αυτών που είχαν διορισθεί πριν.

Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων Επιβλέποντες έργου

- Η υπαίτια καθυστέρηση να ενημερώσει αμελλητί τη Δ.Υ. για τροποποιητικές προφορικές εντολές με εγγραφή τους στο ημερολόγιο του έργου.
- Η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση του προϊσταμένου της Δ.Υ. για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων Προϊστάμενος Διευθύνουσας Υπηρεσίας

- Η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων.
- Η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των επιμετρήσεων, λογαριασμών και βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου.
- Η παράλειψη αμελλητί κοινοποίησης του εγκεκριμένου λογαριασμού στον ανάδοχο και η πρόσκληση για την προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως πως είναι επιτρεπτή η εκτέλεση τους κατά τις κείμενες διατάξεις.

Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων Προϊστάμενος και όργανα Προϊσταμένης Αρχής

- Η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων και των Πρωτοκόλλων προσωρινής και οριστικής παραλαβής.
- Η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις και
- Η παράλειψη έκδοσης απόφασης σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παρ. 7 του άρθρου 160.

Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων

- Για τις παραβάσεις των προηγούμενων παραγράφων το αρμόδιο όργανο της Α.Α. ή του αναθέτοντος φορέα είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητα τους, την **πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των 6 μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.**

Κοινοποίηση στον ανάδοχο - Εκπροσώπηση

- Η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν έργα με τον ανάδοχο συντελείται:
 - με τηλεομοιοτυπία
 - με όργανο της υπηρεσίας ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο όργανο
 - με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του
 - με email ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
- Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 160, της ειδικής διαταγής του άρθρου 159 του Ν. 4412/2016, γίνεται αποκλειστικά κατά τις περιπτώσεις β' και γ'.
- Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και γ' συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως.

Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

- Επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, μόνο για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεων της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις.
- Προς τούτο υποβάλλεται πρόταση της Δ.Υ. του έργου προς την Π.Α., η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών.
- Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ. 5 του άρθρου 188 του Ν. 4412/2016, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει ο ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα.

Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

- Για να εισαχθεί το θέμα στο Τεχνικό Συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της Δ.Υ., προθεσμία.
- Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία.

Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

- Με απόφαση του Υπ. ΥΠΟΜΕΔΙ ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίسمatos, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.
- Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός χωρίς το ΦΠΑ υπερβαίνει το ποσό των 500.000 ευρώ ασφαλίζονται υποχρεωτικά.

Χρονοδιάγραμμα κατασκευής

- Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωση του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι **μικρότερη από 15 ημέρες και να υπερβαίνει τις 30 ημέρες** από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Δ.Υ. το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου.
- Η Δ.Υ. **εγκρίνει μέσα σε 15 ημέρες** το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου ιδίως αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευασσιμότητα της μεθοδολογίας, την επίτευξη των χρονικών ορόσημων της σύμβασης και με τις δυνατότητες χρονικής κλιμάκωσης των πιστώσεων.

Χρονοδιάγραμμα κατασκευής

- Ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης **μέσα σε 1 μήνα** από την υπογραφή της σύμβασης να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.

Ημερολόγιο έργου

- Το ημερολόγιο τηρείται με μέριμνα του αναδόχου, υπογράφεται από τον εκπρόσωπο του και από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης όταν αυτό παρίσταται στο εργοτάξιο. Το ένα αποκοπτόμενο φύλλο περιέρχεται στη Δ.Υ. εντός **7 ημερών**, με μέριμνα του εντεταλμένου οργάνου της επίβλεψης, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
- Οι εγγραφές στο ημερολόγιο αποτελούν **πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του έργου.**

Ημερολόγιο έργου

- Εφόσον ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωση του για καθημερινή τήρηση ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100), ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ΕΥΡΩ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου.
- Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Δ.Υ., ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.

Προθεσμίες

- Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), περιλαμβάνει και προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων αυτού (τμηματικές προθεσμίες).
- Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, μπορεί η σύμβαση να μην προβλέπει τμηματικές προθεσμίες.
- **Αποκλειστικές Τμηματικές Προθεσμίες:** για παράδοση τμημάτων του έργου που η έγκαιρη αποπεράτωση τους έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου.
- **Ενδεικτικές Τμηματικές Προθεσμίες:** ως σταθμοί ενδιάμεσου ελέγχου της προόδου του έργου.

Προθεσμίες

- Υποχρεωτικά καθορίζονται στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά **1 ή το πολύ 2 μήνες** ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης.
- Οι ως άνω ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται υποχρεωτικά για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας **του 1/4 της αρχικής συμβατικής προθεσμίας** περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από **6 μήνες**.

Προθεσμίες

- Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον της συνολικής προθεσμίας χρονικό διάστημα ίσο προς **το 1/3 αυτής και πάντως όχι μικρότερο των 3 μηνών (οριακή προθεσμία)**. Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του.
- **Παράταση** της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται είτε «με αναθεώρηση» είτε «χωρίς αναθεώρηση» (αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου).
- Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, **επιβάλλονται οι σχετικές ποινικές ρήτρες**, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής.

Προθεσμίες

- Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την Π.Α., ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Δ.Υ..
- Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου.
- Η σχετική απόφαση επί του αιτήματος εκδίδεται από την Π.Α. όχι αργότερα από την πάροδο 3 μηνών από την υποβολή του αιτήματος του αναδόχου.
- Σε περίπτωση έκδοσης της σχετικής απόφασης μετά τη λήξη των αντίστοιχων προθεσμιών επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι προβλεπόμενες από την παρ. 3 του άρθρου 141 του Ν. 4412/2016 **πειθαρχικές ποινές**.

Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

- Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητα του, τη συνολική και τις τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου.
- Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Δ.Υ. και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου.
- Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών **δεν ανακαλείται.**

Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

- Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών **ανακαλούνται υποχρεωτικά**, αν το έργο περατωθεί μέσα στην εγκεκριμένη συνολική προθεσμία δηλαδή εγκεκριμένη προθεσμία και χορηγηθείσα οριακή προθεσμία εφόσον συντρέχει περίπτωση.
- Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό **6% της αξίας της σύμβασης** (χωρίς ΦΠΑ).
- Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους.
- Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το **3% της αξίας της σύμβασης** (χωρίς ΦΠΑ).

Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

- Σε περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 86 του Ν. 4412/2016, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται, για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών καθορίζονται συνολικά σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης (χωρίς ΦΠΑ), το οποίο **ισούται με το γινόμενο $\alpha * \epsilon\chi$, αλλά δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 3%, όπου:**

$\epsilon\chi$: η χρονική έκπτωση της προσφοράς του αναδόχου

α : ο συντελεστής βαρύτητας της χρονικής έκπτωσης, που ορίστηκε στη διακήρυξη του έργου.

Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

- Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, μπορεί με τη σύμβαση να περιοριστούν οι χρόνοι της προηγούμενης παραγράφου για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανωτάτου ορίου της ποινικής ρήτρας.

Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

- Αν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση (δ) της παρ. 2 του άρθρου 86 του Ν. 4412/2016, οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μειώνονται στο μισό και τριπλασιάζεται το ποσοστό της ημερησίας ποινικής ρήτρας.
- Στην περίπτωση αυτή, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό **9% του συνολικού ποσού της σύμβασης** (χωρίς ΦΠΑ).

Επιμετρήσεις

- Τα επί τόπου επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από κοινού από την επίβλεψη και τον εκπρόσωπο του αναδόχου, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα εις διπλούν, που υπογράφονται από τα δύο μέρη και καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο.
- Για την περίπτωση της **παραλαβής φυσικού εδάφους**, η Π.Α. συγκροτεί Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά ο Προϊστάμενος της Δ.Υ. και ο επιβλέπων.

Επιμετρήσεις

- Η πρόσκληση του αναδόχου προς τη Δ.Υ. πρέπει να γίνεται:
 - για την από κοινού ζύγιση και σύνταξη του πρωτοκόλλου ζυγίσεως **τουλάχιστον 1 εργάσιμη ημέρα πριν από αυτήν,**
 - για τη λήψη των στοιχείων υπαίθρου και τη σύνταξη του πρωτοκόλλου παραλαβής αφανών εργασιών **τουλάχιστον 5 εργάσιμες ημέρες πριν τη διενέργειά τους.**
- Η μη ανταπόκριση των εντεταλμένων οργάνων στην πρόσκληση μπορεί να αποτελεί **λόγο υπερημερίας** του κυρίου του έργου και επιφέρει **πειθαρχικές ποινές στους υπεύθυνους.**

Επιμετρήσεις

- Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη Δ.Υ. για έλεγχο το αργότερο 20 ημέρες μετά το τέλος του επομένου της εκτελέσεως τους μηνός, αφού υπογραφούν από αυτόν με την ένδειξη «όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο».
- Η Δ.Υ., μέσα σε 45 ημέρες από την υποβολή των επιμετρήσεων από τον ανάδοχο, έχει την υποχρέωση να προβεί σε έλεγχο και διόρθωση των υπολογισμών, να εγκρίνει τις επιμετρήσεις και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο τις επιμετρήσεις που έχουν ελεγχθεί και διορθωθεί.

Επιμετρήσεις

- Εάν οι υποβαλλόμενες επιμετρήσεις παρουσιάζουν ελλείψεις, που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωση τους, η Διευθύνουσα Υπηρεσία **επιστρέφει τις επιμετρήσεις στον ανάδοχο μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των 45 ημερών** και τον καλεί για την συμπλήρωση των συγκεκριμένων ελλείψεων.
- Ο ανάδοχος **μέσα σε 1 μήνα** υποχρεούται να **επανυποβάλει** τις επιμετρήσεις συμπληρώνοντας όλα τα στοιχεία που του ζητήθηκαν με την πρόσκληση.

Επιμετρήσεις

- Μετά την πιο πάνω επανυποβολή των επιμετρήσεων, η Δ.Υ. **δεν μπορεί να τις επιστρέψει εκ νέου** στον ανάδοχο προς συμπλήρωση, αλλά υποχρεούται μέσα σε **1 μήνα** να τις ελέγξει, να τις διορθώσει, να τις εγκρίνει και να τις κοινοποιήσει στον ανάδοχο.
- Οι επιμετρήσεις, εάν δεν επιστραφούν εγκεκριμένες ή διορθωμένες ή για συμπλήρωση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των **45 ημερών** ή εάν, μετά την επανυποβολή τους, αυτές δεν ελεγχθούν, διορθωθούν, εγκριθούν και κοινοποιηθούν στον ανάδοχο, μέσα στην πιο πάνω μηνιαία προθεσμία, **θεωρούνται αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μόνο υπό την έννοια ότι μπορούν να συμπεριληφθούν από τον ανάδοχο σε επόμενο λογαριασμό.**

Επιμετρήσεις

- **Δύο (2) μήνες** το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη Δ.Υ. επί μέρους επιμετρήσεις που λείπουν και την «τελική επιμέτρηση».
- Η Δ.Υ. έχει υποχρέωση να προβεί στον έλεγχο της τελικής επιμέτρησης, μέσα **σε 2 μήνες** από την υποβολή της και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο την ελεγμένη και διορθωμένη επιμέτρηση.

Επιμετρήσεις

- Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από τον ανάδοχο τελική επιμέτρηση, το αργότερο **εντός 2 μηνών** από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περαίωσης των εργασιών, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, **ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού 2‰** επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση.
- Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της Δ.Υ. και για **έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης**.

Λογαριασμοί - Πιστοποιήσεις

- Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη Δ.Υ. που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει **μέσα σε 1 μήνα.**
- Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί **έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωση του,** η Δ.Υ., με εντολή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του.
- Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη **μηνιαία προθεσμία** για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού **αρχίζει από την επανυποβολή,** ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο.
- Η παράλειψη εμπρόθεσμου ελέγχου και έγκρισης του λογαριασμού αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για τα αρμόδια όργανα της Δ.Υ..

Λογαριασμοί - Πιστοποιήσεις

- Ο εγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου («πληρωτέο εργολαβικό αντάλλαγμα»).
- Προϋπόθεση πληρωμής της πιστοποίησης είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής.
- Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως κατά την είσπραξη του ποσού της πιστοποίησης.

Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων

- Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:
$$\Delta T_n = T [A_n/A_o - 1] * (1-s)$$
- **T**: η υπόψη τιμή της σύμβασης,
- **ΔT_n** : η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο n ,
- **A_o** : τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή T άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους
- **A_n** : τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου n

Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων

- $s = \sigma + 0,01 \nu$
- $\sigma = 0,12$ για όλες τις κατηγορίες έργων
- ν : ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το σ γίνει 0,20.

Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων (παρ. 36 άρθρου 22 Ν. 4441/16)

- Κατ' εξαίρεση από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής s ορίζεται από τη σχέση $s = \sigma = 1$.
- Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ' τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ' τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1).
- Με απόφαση του Υπ. ΥΠΟΜΕΔΙ μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γ.Γ. Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του Γ' τριμήνου του 2012.

Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων

- Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές Α.Α., εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ε.Ε. η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση τον τύπο:
$$\Delta A_n = A_0 * (\Gamma \Delta T K_n / \Gamma \Delta T K_0 - 1) * (1 - \sigma)$$
- **ΓΔΤΚ**: Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημοσίων Έργων με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο.
- **σ**: ορίζεται κατόπιν Απόφασης του Υπ. ΥΠΟΜΕΔΙ.
- Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στις συμβάσεις των παραπάνω έργων, που βρίσκονται σε εξέλιξη, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησης τους.

Απολογιστικές εργασίες

- Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, ο ανάδοχος όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη Δ.Υ. είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, **μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5**, εφόσον επιτρέπεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 132.
- **Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 155.**

Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες

- Υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 132, αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την Π.Α. η εκτέλεση τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και **μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ.**
- Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παρ. 10 του άρθρου 154.

Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες

- **Συμπληρωματικές συμβάσεις** συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δύνανται να τροποποιούνται άνευ νέας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον πληρούνται αθροιστικά η περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 156 και η παρ. 2 του άρθρου 132.
- **Ο κανονισμός νέων τιμών** γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων του Γ' Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στο χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Έκπτωση αναδόχου

- Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 143, ειδική πρόσκληση της Δ.Υ., εκτός της περίπτωσης της παρ. 5 του άρθρου 105 (εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό), η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη αναλυτική περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία, με εκτίμηση του κόστους εφόσον αφορούν τιμολογούμενες εργασίες.

Έκπτωση αναδόχου

- Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και η έκπτωση κηρύσσεται άμεσα, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση, κατόπιν κλήσης η οποία επιδίδεται προ **5 ημερών**, με απόφαση της Δ.Υ., στις περιπτώσεις που ο ανάδοχος υποπίπτει, αποδεδειγμένα, σε ένα από τα αδικήματα ή τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν τον αποκλεισμό του, σύμφωνα με την διακήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε ανάδοχος.

Υποκατάσταση

- Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι δυνατή αποκλειστικά υπό τις προϋποθέσεις της περίπτωσης δ' της παρ. 1 του άρθρου 132.

(όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την Α.Α., συνεπεία:

- ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης...,*
- ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών...*
- περίπτωσης που η Α.Α. αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις)*

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας

- Για την αναγνώριση υπεργολάβου ως εγκεκριμένου, με τις συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 165 του Ν. 4412/2016, υποβάλλεται στη Δ.Υ. **κοινή αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου μαζί με πρωτότυπο συμφωνητικό και φάκελο δικαιολογητικών.**
- Στο συμφωνητικό της υπεργολαβίας πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι εργασίες ή το μέρος του έργου που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος, καθώς και η αξία της σύμβασης υπεργολαβίας.
- **Ο φάκελος των δικαιολογητικών που συνοδεύει την αίτηση περιέχει ιδίως τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 166 του Ν. 4412/2016.**

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας

- Η Δ.Υ., με ειδική αιτιολόγηση, μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της υπεργολαβίας, **οι δε λόγοι μη έγκρισης μπορούν να βασίζονται μόνο σε τεκμηριωμένα στοιχεία προερχόμενα κυρίως από την υπηρεσία του μητρώου των εργοληπτικών επιχειρήσεων**, σχετικά με την ικανότητα και αξιοπιστία των εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την καλή και έγκαιρη κατασκευή του έργου που συμφωνήθηκε ως αντικείμενο της υπεργολαβίας.
- Η απόφαση αυτή της Δ.Υ., περί μη έγκρισης της σύστασης της υπεργολαβίας, εκδίδεται μόνο μέσα στην αποκλειστική προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 165 **(15 ημέρες)** και κοινοποιείται αμέσως στον ανάδοχο και τον υπεργολάβο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 143, καθώς και στην Π.Α., μαζί με απλό αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού σύστασης της υπεργολαβίας.

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας

- Εάν η έγκριση του υπεργολάβου γίνει αυτοδικαίως λόγω παρέλευσης της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 165 (15 ημέρες), η Δ.Υ. οφείλει, εντός 10 ημερών από τότε που θα το ζητήσει εγγράφως ο ανάδοχος, να εκδώσει σχετική βεβαίωση για την ανάληψη του έργου από τον υπεργολάβο, προς χρήση ενώπιον των αρμόδιων φορολογικών, ελεγκτικών ή άλλων αρχών, χορηγώντας του και επικυρωμένο αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού μίσθωσης έργου.

Προσωρινή παραλαβή του έργου

- Τα μέλη της επιτροπής είναι τεχνικοί υπάλληλοι που έχουν αντίστοιχη εμπειρία και ικανότητα και **επιλέγονται κατόπιν κληρώσεως υποχρεωτικά**, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό σύστημα της παρ. 6 του άρθρου 118 του Ν. 4412/2016.
- Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων.

Προσωρινή παραλαβή του έργου

- Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους.
- Ως επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου.

Προσωρινή παραλαβή του έργου

- Στην περίπτωση που η επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών ουσιωδών εργασιών **συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής**, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 170 του Ν. 4412/2016 **και προτείνει την αναβολή της παραλαβής μέχρι την αποκατάσταση των αναφερομένων εργασιών.**
- Το εν λόγω πρωτόκολλο υπογράφεται από την επιτροπή και τον ανάδοχο και διαβιβάζεται με τις απόψεις της Δ.Υ. επί της ένστασης του αναδόχου στην Π.Α. η οποία εξετάζει το πρωτόκολλο και την ένσταση και εκδίδει τη σχετική απόφαση.
- **Η απόφαση αυτή κοινοποιείται αμελλητί στον ανάδοχο, μαζί με ειδική διαταγή της Δ.Υ. για την αποκατάσταση και είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις απορριπτέες ή ελαττωματικές εργασίες εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.**

Προσωρινή παραλαβή του έργου

- Από την ημερομηνία κοινοποίησης της ειδικής διαταγής στον ανάδοχο **αναστέλλεται η προθεσμία αυτοδίκαιης έγκρισης της προσωρινής παραλαβής.**
- Μετά την παρέλευση του χρόνου αυτού ή αν ο ανάδοχος ειδοποιήσει ότι αποκατέστησε αυτές τις εργασίες, η Δ.Υ. ενημερώνει αμελλητί τον πρόεδρο της επιτροπής παραλαβής, ο οποίος προσκαλεί άμεσα την επιτροπή παραλαβής η οποία συντάσσει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και πάντως όχι περισσότερο των **15 ημερών** και υπογράφει από κοινού με τον ανάδοχο **συμπληρωματικό πρωτόκολλο.**
- Το συμπληρωματικό πρωτόκολλο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αρχικού πρωτοκόλλου και διαβιβάζεται με ένσταση του αναδόχου για έγκριση από την Π.Α. η οποία το εγκρίνει **εντός μηνός** από την υποβολή του.

Προσωρινή παραλαβή του έργου

- Στην περίπτωση που επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών επουσιωδών εργασιών συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 170 του Ν. 4412/2016 και παραλαμβάνει το έργο με παραδεκτές τις ελαττωματικές εργασίες αλλά με μείωση της τιμής τους.
- Ο ανάδοχος συντάσσει επίσης φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου.

Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

- Χρόνος εγγύησης: 15 μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στα έγγραφα της σύμβασης στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης.
- Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από **3 έτη**.
- Για έργα προϋπολογισμού δημοπράτησης **μέχρι 250.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ**, εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρηση τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης **μικρότερος των 15 μηνών**.

Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

- Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από τη βεβαιωμένη περάτωση των εργασιών αν μέσα σε **2 μήνες** από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση.
- Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους.
- Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία.

Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

- Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη.
- Οι εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος ο μορφότυπος του οποίου και η συχνότητα καταγραφής προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη ή συμφωνούνται με την Δ.Υ..

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών (άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της Δ.Υ., που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται **με επίδοση με δικαστικό επιμελητή** μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία **δύο (2) μηνών** από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, **εκτός αν ορίζεται διαφορετικά**.
- Ένσταση ασκείται επίσης και κατά αποφάσεων ή πράξεων της Π.Α. ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις αποφάσεις ή πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών (άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Η Δ.Υ. ή η Π.Α. **οφείλουν**, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, κατά τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α' της παρ. 2 του άρθρου 175.
- Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο **υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει** την απόφασή του μέσα σε **3 μήνες** από την κατάθεση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του **Τεχνικού Συμβουλίου**.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

(άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα.
- Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

(άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Η Δ.Υ. ή η Π.Α., κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε **20 εργάσιμες ημέρες** από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο **Τεχνικό Συμβούλιο** τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους.
- Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141.
- Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

(άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο Τεχνικό Συμβούλιο, η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως **όχι νωρίτερα από 10 ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης**, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου.
- Η πρόσκληση **επιδίδεται με απόδειξη** στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με FAX.
- Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου **έως 5 ημέρες** πριν από τη συζήτησή της.
- Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

(άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο Τεχνικό Συμβούλιο, η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως **όχι νωρίτερα από 10 ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης**, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου.
- Η πρόσκληση **επιδίδεται με απόδειξη** στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με FAX.
- Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου **έως 5 ημέρες** πριν από τη συζήτησή της.
- Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής.

Δικαστική επίλυση διαφορών (άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των διαφορών αυτών είναι το διοικητικό εφετείο της περιφέρειας, στην οποία εκτελείται το έργο.
- Παρέκταση αρμοδιότητας δεν επιτρέπεται.
- Αν το έργο εκτελείται στην περιφέρεια δύο ή περισσότερων εφετείων, αρμόδιο καθίσταται αυτό που θα επιλέξει ο προσφεύγων ή ο ενάγων.

Δικαστική επίλυση διαφορών (άρθρο 20 Ν. 4491/16)

- Η υπόθεση συζητείται σε δικάσιμο που ορίζεται όσο το δυνατόν συντομότερα.
- Ειδικά για δημόσια έργα προϋπολογισμού άνω των 500.000 ευρώ, η δικάσιμος για τη συζήτηση της υπόθεσης προσδιορίζεται το αργότερο **εντός 6 μηνών**.

Διαιτητική επίλυση διαφορών

- Στα έγγραφα της σύμβασης, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να εγκριθεί και περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της Σύμβασης.
- Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, με τη Σύμβαση καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας), η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Διαιτητική επίλυση διαφορών

- Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

Εκτέλεση εργασιών με αυτεπιστασία

- Στην περίπτωση αρχαιολογικού έργου, ο προϊστάμενος της Δ.Υ., μπορεί να προβαίνει σε απ' ευθείας ανάθεση συμβάσεων ερευνών, μελετών, υπηρεσιών επίβλεψης έργου ή εν γένει παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών μηχανικού, εφόσον η δαπάνη της σχετικής σύμβασης δεν υπερβαίνει, ανά κατηγορία μελέτης, έρευνας ή ανεξάρτητης υπηρεσίας, το ποσό των **15.000 ευρώ (με ΦΠΑ)**. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή οποιεσδήποτε συναφείς διατάξεις.

Ανακεφαλαίωση – Πηγές

- **N. 4412/2016** (Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών)
- **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων**
<http://www.hsppa.gr>
- **Πρακτικός Οδηγός για τον Έλεγχο των Δημοσίων Συμβάσεων (Το Προσυμβατικό Στάδιο)**
<http://www.elsyn.gr/elsyn/files/nomologia/prosimvatikos.pdf>

Ευχαριστώ...